แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน

GUIDELINES FOR MANAGING LEARNING MANAGEMENT ACCORDING TO POLICY OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION FUTURE WAY, QUALITY WAY OF RATTANAKOSIN SOMPHOT BANG KHUN THIAN SCHOOL

[1]นรเศรษฐ์ พลโยธา และ [2]พัชราภา ตันติชูเวช

[1]Noraset Ponyotha and [2]Patcharapa Tantichuwet

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

Kasetsart University, Thailand

[1]Noraset.pony@ku.th, [2]Patcharapa @ku.th

Received : December 14, 2024; **Revised** : March 7, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน 2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดีมาก โดยในแต่ละด้านมีข้อที่ต้องได้รับการพัฒนา ดังต่อไปนี้ 1.

---

[1]นิสิต, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

[2]รองศาสตราจารย์ ดร, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

องค์ประกอบด้านโอกาส ได้แก่ สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทั่วถึง 2. องค์ประกอบด้านคุณภาพ ได้แก่ สถานศึกษามีนวัตกรรมในการบริหารการจัดการเรียน 3. องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ สถานศึกษามีการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและท้องถิ่น 4. องค์ประกอบด้านความปลอดภัย ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งเสริมความปลอดภัยจากภายในสู่ชุมชนและท้องถิ่น

คำสำคัญ : การบริหารการจัดการเรียนรู้; นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ; การหาลำดับความต้องการจำเป็น

Abstract

The purpose of this research is to 1.To study the present condition and desired condition of learning management according to the policy of the Office of the Basic Education Commission, future path, quality path of Rattanakosin Somphot Bang Khun Thian School. 2. To present guidelines for managing learning according to the policies of the Office of the Basic Education Commission, future path, quality path of Rattanakosin Somphot Bang Khun Thian School. The research results are summarized as follows. The current condition of learning management at Rattanakosin Sompot Bang Khun Thian School in all 4 areas is at a high level. and the desired conditions in all 4 areas are at a very good level In each area, there are areas that need to be developed as follows: 1. Opportunity components include educational institutions.Educational institutions have comprehensive management of information technology access. 2.Quality components include educational institutions that have innovations in teaching management. 3.Efficiency components include: Educational institutions are decentralized to communities and localities. 4.Safety components include: Educational institutions promote safety from within to the community and local areas.

Keywords: learning management; Policy of the Office of the Basic Education Commission, future path, quality path; Finding the order of needs

บทนำ

การเปลี่ยนผ่านด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยจากศตวรรษที่ 20 มาสู่ศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้วงการทางการศึกษาเกิดรูปแบบในการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย และมีพัฒนาการเพื่อให้เท่าทันกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดชุดของโอกาสชุดใหม่ ชุดของภัยคุกคามชุดใหม่ ชุดของข้อจำกัดชุดใหม่ และชุดของขีดความสามารถในแต่ละด้านในการจัดการเรียนการสอนชุดใหม่การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ เป็นเรื่องราวที่เราได้เห็นผ่านการเปลี่ยนแปลงจากศตวรรษที่แล้วมาสู่ศตวรรษนี้ ในปัจจุบันจึงทำให้เกิดเทคโนโลยี ในด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ และด้านดิจิทัล มีทั้ง 3 ด้านมารวมกัน จึงก่อให้เกิดเป็นยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างเฉียบพลัน อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีที่ถูกหลอมรวม ให้เหมาะสมกับระบบในการจัดการศึกษา ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นมาจากฝีมือของมนุษย์ที่มีการสั่งสมองค์ความรู้ที่ยาวนาน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำมาสู่นโยบายด้านต่างๆที่นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2561: 3-4)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีอนาคต วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยและการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีความเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายด้านการศึกษาจากหน่วยงาน สพฐ. จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมและมีคุณภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนสามารถบริหารจัดการตามบริบทความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นได้ ตลอดจนองค์กรและบุคลากรมีความปลอดภัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ และด้านความปลอดภัย (คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2564 : 4)

จากการศึกษาเอกสารจากนโยบาย สพฐ.วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ในเบื้องต้นพบว่า ประเทศไทยยังมีปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายสู่สถานศึกษาเนื่องมาจากปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจความเท่าเทียมในการเข้าถึงการจัดการศึกษารวมไปถึงจำนวนบุคลากรครูที่มีความรู้ความสามารถตรงตามวิชาเอกในสถานศึกษาต่างๆไม่เพียงพอและสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ที่เข้ามาส่งผลทำให้ระบบการศึกษาของไทยต้องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนจากรูปแบบออนไซต์ เป็นรูปแบบออนไลน์ จึงทำให้โรงเรียนในประเทศไทยหลายโรงเรียนต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้าทันกับยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลงรวมไปถึงการเตรียมรับมือกับโรคระบาดในอนาคต

โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีอัตราการแข่งขันสูง และเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยได้เป็นบุคลากรในสังกัด จึงอยากทำการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญ ระดับมาตรฐาน และหาแนวทางของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย สพฐ.วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ที่ประกอบไปด้ายการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อดูระดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของนโยบายสู่การนำมาปฏิบัติและใช้ในการพัฒนาจริงในสถานศึกษา ทั้งในด้านโอกาส ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ และด้านความปลอดภัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย สพฐ.วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มประชากรได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน จำนวน 167 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คนของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคตวิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน และนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น จากนั้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ได้ค่า 1.0 นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนอื่น โดยได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (**a**-Coefficient) เท่ากับ 0.976 โดยถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ ดีมาก ตามระดับเกณฑ์

2.2 สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีประเด็นในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ของนโยบาย ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านโอกาส องค์ประกอบด้านคุณภาพ องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ และองค์ประกอบด้านความปลอดภัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การคำนวณหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : **PNI** $_{Modified}$) โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (**PNI** $_{Modified}$) ของนงลักษณ์ วิรัชชัยและ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาฯ จากการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีอนาคต วิถีคุณภาพของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ทั้ง 4 ด้าน มีผลรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง

ประสงค์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			ลำดับที่	สภาพที่พึงประสงค์			ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	
1. ด้านโอกาส	4.31	0.49	มาก	2	4.88	0.31	มากที่สุด	3
2. ด้านคุณภาพ	4.30	0.53	มาก	3	4.89	0.30	มากที่สุด	1
3. ด้านประสิทธิภาพ	4.28	0.53	มาก	4	4.87	0.32	มากที่สุด	4
4. ด้านความปลอดภัย	4.39	0.52	มาก	1	4.88	0.33	มากที่สุด	2
รวม	4.32	0.51	มาก		4.88	0.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผลรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32, S.D.= 0.51) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.88, S.D.= 0.31) เมื่อพิจารณาระดับผลรวมรายข้อของสภาพปัจจุบัน พบว่า ผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งในแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและต่ำที่สุด คือ ด้านความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 4.39, S.D.= 0.52) และ ด้านประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.28, S.D.= 0.53) ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าผลในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ซึ่งในแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและต่ำที่สุด คือ ด้านคุณภาพ ($\overline{X}$ = 4.89, S.D.= 0.30) และ ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\overline{X}$ = 4.88, S.D.= 0.33) ตามลำดับ

ต่อมาผู้วิจัยได้นำผลของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และนำมาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index ; PNImodified) เพื่อจัดลำดับของความต้องการจำเป็นของข้อมูลในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 องค์ประกอบด้านโอกาส ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทั่วถึง รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการขับเคลื่อนการศึกษาที่สามารถพัฒนาเป็นอาชีพของผู้เรียนได้ในอนาคต และสถานศึกษามีการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เข้าถึงผู้เรียนอย่างเท่าเทียมและมีความเสมอภาค

ด้านที่ 2 องค์ประกอบด้านคุณภาพประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ สถานศึกษามีนวัตกรรมในการบริหารการจัดการเรียน รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อผู้เรียนมีคุณภาพและทันสมัย และ ภาคีเครือข่ายและหน่วยงานภายนอก มีส่วนร่วม ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

ด้านที่ 3 องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านต่างๆ จากชุมชนและท้องถิ่น และ สถานศึกษามีการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้ตามยุคตามสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านความปลอดภัยประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมความปลอดภัยจากภายในสู่ชุมชนและท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยให้กับบุคลากรและผู้เรียน และ สถานศึกษามีภาคีเครือข่ายด้านระบบการจัดการด้านความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผู้วิจัยขอนำเสนอดังนี้

2.1 ด้านโอกาส แนวทางที่ 1 สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้แบบ Anywhere Anytime ด้วยเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยผ่านระบบ Google Sites, Google Class Room, และระบบการเรียนออนไลน์ด้วยระบบ Google Meet, Zoom แนวทางที่ 2 สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นคว้าข้อมูลอย่างเป็นอิสระโดยมีครูผู้สอนคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำกระบวนการในการทำงาน

2.2 ด้านคุณภาพ แนวทางที่ 1 สถานศึกษาสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของ “การสร้างผู้เรียน สู่วิถีใหม่” Student First แนวทางที่ 2 สถานศึกษาจัดทำข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน 3 ปีการศึกษาย้อนหลังต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากระบบ DMC ระบบ Student Care

2.3 ด้านประสิทธิภาพ แนวทางที่ 1 สถานศึกษามีภาคีเครือข่ายต่าง ๆที่เข้มแข็งร่วมกันวางแผนในการกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมดำเนินการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียน แนวทางที่ 2 ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลในด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและพัฒนานักเรียนเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.4 ด้านความปลอดภัย แนวทางที่ 1 สถานศึกษาจัดตั้งคณะทำงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจาก

ภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานด้านความปลอดภัยจากภายนอก ครอบคลุม ภัยทั้ง 4 ภัย และมีการดำเนินการจัดทำแผนและปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษา คือ 1) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ โดยนำโครงการอบรมพัฒนาให้ความรู้สุขภาพจิตแก่นักเรียน 2) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ โดยดำเนินกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวภัยซึมภัยไซเบอร์ 3) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเวรประจำวันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ 4) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุโดยมีคณะผู้บริหาร ครูเวรประจำวัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แนวทางที่ 2 ภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังและทำงานร่วมกันสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ มาใช้ในการรู้จักนักเรียนและวิเคราะห์สถานการณ์ที่อาจเกิดความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาทุกห้องเรียนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผู้วิจัยสามารถมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลของการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน พบว่า สภาพปัจจุบันทุกข้อใน 4 ด้าน แปลผลอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ทุกข้อใน 4 ด้าน แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้วิจัยขออภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

ด้านที่ 1 องค์ประกอบด้านโอกาส ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่กล่าวว่า สถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทั่วถึง ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า ในปัจจุบันการศึกษามีการพัฒนาไปพร้อมๆ กับโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่งในยุคปัจจุบันการเข้าถึงเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นอันดับต้นๆ ของการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ จากข้างต้นที่ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาแล้ว จะพบว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ต้องสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยมีงานวิจัยของ สมเกียรติ ดาสา (2565) เรื่อง การบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวไว้ว่า “การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจะมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา อันจะประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน รวมไปถึง รูปแบบและแนวทาง

บริหารจัดการสถานศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงตามพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21” สอดคล้องกับ งานวิจัยของ บุษบา เสนีย์ (2562) เรื่องรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในผลของงานวิจัยว่า “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ได้แก่ สมรรถนะของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ความพร้อมของเทคโนโลยี และสมรรถนะของบุคลากรที่สนับสนุน”

ด้านที่ 2 องค์ประกอบด้านคุณภาพ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีนวัตกรรมในการบริหารการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การศึกษาควรมีการพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันให้เป็นไปตามบริบทของโลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีความครอบคลุมตามบริบทและความต้องการของผู้เรียน แนวคิดในการสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีเชิงระบบ ดังจะเห็นได้ว่า นักวิชาการจะให้ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการทำงานของกลุ่มคนที่มีระบบเพื่อพัฒนางานให้สำเร็จลุล่วงและเกิดปัญหาน้อยที่สุด จึงทำให้การสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการเรียนรู้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยกลุ่มคนในการขับเคลื่อนองค์กรที่มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบโดยงานวิจัยของ นวชล สมบูรณ์สิน (2564) เรื่อง รูปแบบการจัดการนวัตกรรมทางการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมด้วยทฤษฎีเชิงระบบไว้ว่า 1.ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการจัดการนวัตกรรม ทำการศึกษาสภาพ/สำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน 2.วางแผนออกแบบ นวัตกรรมจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของปัญหา วางแผนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานร่วมกันออกแบบโดยคำนึงถึงทรัพยากรต่างๆ ในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล สถานที่ หรืออุปกรณ์ 3. นำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการติดตามผลผ่านการนิเทศ ติดตาม สังเกตจากผู้รับผิดชอบงานโดยมีกรอบเวลาที่ชัดเจน จากนั้น นำข้อมูลมาปรับปรุงกิจกรรมจากการติดตามผ่านกระบวนการ PDCA 4.การประเมินผล ผู้รับผิดชอบประเมินผลจากการนำสู่ปฏิบัติ โดยเก็บ ข้อมูลจากทุกภาคส่วนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ นำมาปรับและพัฒนานวัตกรรม 5.การเผยแพร่นวัตกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รับฟังการสะท้อนผล ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน

ด้านที่ 3 องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การจัดการ

ศึกษาในสถานศึกษาต้องมีการกระจายอำนาจให้ชุมชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีส่วนในการช่วยส่งเสริม พัฒนาการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมและเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น วางแผนในการกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมดำเนินการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียน ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยมีงานวิจัยของ ศิสิน กุสลานุภาพ และสุรเชษฐ์ ชิระมณี (2526) ได้ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายหน้าที่และอำนาจจากรัฐบาลกลางไปสู่หน่วยงานระดับรองลงไป และ เสน่ห์ จุ้ยโต และคณะ (2530) แสดงทัศนะว่า การกระจายอำนาจคือ การที่รัฐบาลนั้นเปิดโอกาสให้ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่นตนเอง โดยการเลือกผู้ปกครองที่เป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งอำนาจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และการบังคับบัญชานั้นเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองที่จะทำหน้าที่ปกครองตนเอง รัฐบาลกลางเป็นเพียงผู้ตรวจตราและควบคุมดูแลให้ท้องถิ่นปฏิบัติไปตามกฎหมายและมาตรฐานที่วางเอาไว้ จากแนวคิดและหลักของการกระจายอำนาจ บ่งบอกได้ว่ามีความสำคัญในการร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่งระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนและท้องถิ่นที่อยู่บริเวณรอบๆที่ตั้งของสถานศึกษา

ด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านความปลอดภัย ประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งเสริมความปลอดภัยจากภายในสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า ในปัจจุบันการจัดการศึกษาจะต้องมีระบบในการดูแลด้านความปลอดภัยควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งความปลอดภัยในสถานศึกษาตลอดจนชุมชนภายนอกที่อยู่บริเวณข้างเคียงสถานศึกษาให้ได้รับความปลอดภัยอย่างทั่วถึงโดยมีทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจารณ์ ได้แก่ ทฤษฎีความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งมีข้อมูลดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีความปลอดภัยในโรงเรียน นักวิชาการ ได้นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน ไว้ดังนี้ เฉลิมชัย ชัยกิตติกรณ์ (2533) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยว่า หมายถึงสภาวะการปราศจากภัยหรือการพ้นภัยรวมถึงการปราศจากอันตรายการบาดเจ็บการเสี่ยงภัยหรือการสูญเสียเช่นเดียวกับ Deroche & Kaiser (1980) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียนว่าหมายถึง การดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กได้รับความปลอดภัย ทั้งในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนการเดินทางไป-กลับจากบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย ความปลอดภัยมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการไม่เกิดอุบัติเหตุ แต่อุบัติเหตุเป็นสาเหตุนำไปสู่การเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บในเด็ก โดยยกตัวอย่างจากทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของบ๊อบฟีเรนซ์ (Firenze System Model) Firenze ได้อธิบายแนวคิดรูปแบบระบบความปลอดภัยว่าการศึกษาเรื่องสาเหตุ ของอุบัติเหตุจะต้องศึกษาองค์ประกอบทั้งระบบ ซึ่งมี

ปฏิกิริยาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันองค์ประกอบ ดังกล่าวประกอบด้วย คน (Man) เครื่องจักร (Machine) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ความสำคัญขององค์ประกอบที่เป็น สาเหตุของอุบัติเหตุแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการผลิตงาน (Task) และการ เกิดอุบัติเหตุ (Accident)

2. แนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ดังนี้ โรงเรียนมีการพัฒนาองค์ประกอบในทุกๆ ด้านอย่างมีระบบและมีความสอดคล้องกับนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา มีการให้ความร่วมมือขององค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมกันในการพัฒนา ส่งเสริม คุณภาพผู้เรียนให้เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล ผลทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความสำเร็จของการร่วมมือระหว่างชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ได้ดำเนินการโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ พร้อมความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการร่วมกันบริหารการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการ วงจรเชิงระบบ "เรียนดีมีความสุข" ที่สถานศึกษาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยมีคณะครูบุคลากร ผู้ปกครอง และองค์กรภาคีเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ช่วยกันขับเคลื่อนในการจัดการศึกษา พฤติกรรม เศรษฐกิจ สุขภาพและความปลอดภัยที่ดี ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงในทุกมิติ และได้รับรางวัลในระดับต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาทำให้สถานศึกษามีอัตราการแข่งขันในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความเข้มแข็งให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุน ในทุกกระบวนการการจัดการศึกษาแก่นักเรียน ทำให้ได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลตัวอย่างด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผู้วิจัยสามารถนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1. ได้รับองค์ความรู้ถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามนโยบายที่มีการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ

องค์กรหลักทางด้านการศึกษา กล่าวคือ การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ และด้านความปลอดภัย สถานศึกษาให้ความสำคัญและพัฒนาให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา มีการจัดการเรียนรู้ที่ทันกับเทคโนโลยี และการสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

2. ได้รับองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทราบถึงวิธีการดำเนินการและวิธีการแก้ปัญหาของสถานศึกษาตลอดจนการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ที่สามารถนำแนวทางไปใช้พัฒนาโรงเรียนอื่นๆที่อยู่รอบข้างในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนานโยบาย. (2566). *นโยบาย สพฐ.วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ.* กรุงเทพฯ. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ธนวัฒน์ หมวกเหล็ก. (2554) *การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการความรู้ ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนจำรัสวิทยา จังหวัดสระบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พงศกร ชุ่มแจ่ม. (2566). *แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานความปลอดภัย ของโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิมพ์พิชมญชุ์ สุภายอง. (2563). *การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ภูสุดา ภู่เงิน. (2560). *แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดสานพลังประชารัฐในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.* บัณฑิตวิทยาลัย :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน. (2566). *คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ปีการศึกษา 2566.* กรุงเทพฯ :บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.

โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน. (2567). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี2567.* กรุงเทพฯ : บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.* กรุงเทพฯ :

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2561). *การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0.* นนทบุรี. โรงพิมพ์วัชรินทร์ พี.พี.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

